

Kaksitoista kotimaista: *Papin perhe*

Jyväskylän kaupunginteatteri modernisoi Canthin näytelmän alkuvuodesta 2017.

“Sillä vapaus, se on aina pääasia”

Papin perhe on kuopiolaisen Minna Canthin viides näytelmä, joka sai ensi-iltansa Helsingin Suomalaisessa Teatterissa, joka nykyään tunnetaan Suomen Kansallisteatterina, vuonna 1891. Näytelmän keskeisimpänä kantavana voimana toimii kahden sukupolven välinen ristiriita, joka aiheuttaa jakoa päähenkilöiden, Valtareiden, perheessä: nuorempi sukupolvi haluaa mennä ja tehdä mielensä mukaan, kun taas vanhempi sukupolvi näkee maailman konservatiivisemmassa valossa.

Näytelmä *Papin perhe* kertoo pastori Henrik Valtarin perheestä, johon kuuluu tämän lisäksi hänen vaimonsa Elisabeth, sekä heidän kolme lastaan. Alkuasettelussa kaksi vanhinta lasta, Jussi ja Hanna, ovat tulossa käymään kotona vanhempiensa luona, samalla kun nuorimmainen, Maiju, pursuaa energiaa ja haikailee päästä pois vanhempiensa hoiteista. Nuorten saavuttua kotiin, syntyy pian erimielisyys vahvatahtoisien isän ja nuoren Jussin välille: pastori tunnistaa poikansa kirjallisen lahjakkuuden ja tahtoo tämän mukaan uskonnollisen lehden toimitukseen, mihin Jussi suhtautuu äärimmäisellä vastenmielisyydellä, sillä hän haluaa mieluummin kritisoida vanhoillisuutta ja kirjoittaa liberaaliin helsinkiläislehteen.

Valtarin perhe on täynnä kontrasteja: vanhoillinen ja uskontokeskeinen pastori sanailee paljon vapaamielisen Jussin kanssa, samalla kun Maijun poukkoileva persoona korostuu verrattessa sitä perheen palvelijan, Marthan, yksinkertaisuuteen ja suoraviivaisuuteen. Toisaalta perheen jäsenistä

löytyy paljon samanlaista: perheen vanhin tyttö, Hanna, on hyvin samankaltainen tyyneydessään ja uskollisuudessaan äitinsä Elisabethin kanssa, ja Maijun energisyys näkyy myös hänen isänsä temperamentissa. Canth onkin onnistunut varsinkin tältä osin realistisen perhekuvan luomisessa: tietyissä asioissa lapset muistuttavat vanhempiaan, kun taas toisissa he ovat heidän vastakohtia.

Realistisuuden ja universaalien ristiriita-teeman lisäksi Canthin kielenkäyttö tekee näytelmästä helppolukuisen: teksti ei ole liian murteellista, eikä myöskään liian kirjakielistä. Edes nykylukijalla ei mene sormi suuhun yli sata vuotta sitten kirjoitetun näytelmän kanssa, mikä on varsin ihailtavaa, sillä Canth on saavuttanut ajattomuuden siis teeman lisäksi ainakin osittain kielellisesti.

Nelinäytöksinen näytelmä etenee nopeasti, ja siinä on vain muutamia henkilöitä, mikä antaa lukijan tulla tutuksi jokaisen henkilöhahmon kanssa. Sujuvuuden ja selkeän kielen ansiosta näytelmän saa luettua nopeasti, vaikka ei olisikaan tottunut näytelmäkirjallisuuden ystävänä. Suosittelen *Papin perheen* lisäksi tutustumaan Canthin muuhunkin tuotantoon varsinkin näytelmien osalta, sillä monet niistä ovat nauttineet suurta suosiota kansan keskuudessa ja herättäneet paljon mielipiteitä aikanaan.

★: 4/5

Hilja Sisso 15E 24.9.2017

Minna Canth. *Papin perhe*. WSOY: 1999.

Kuva: <http://eturivinkunkku.blogspot.fi/2017/01/papin-perhe-ensi-ilta.html> 24.9.2017